

زندگی نامه عروسک خرسی

آشنایی با تومی اونگرر، تصویرگر کتاب کودک

شماره خسروانی

اونگرر، در سال ۱۹۳۱ میلادی، در سالزبورگ به دنیا آمد و از ده سالگی طراحی را آغاز کرد. او بعد از جنگ جهانی دوم، به کارهای گرافیکی پرداخت و در سال ۱۹۵۵ به آمریکا مهاجرت کرد. در آنجا به خاطر طراحی پوسترهایی با موضوع حمایت از حقوق مدنی و ضدجنگ ویتنام، به شهرت رسید و به سبب کاربرد طنز گزنده در کارهایش، به او نام «انقلابی» دادند. بدین ترتیب، نام او در لیست سیاه آمریکا قرار گرفت. اونگرر در سال ۱۹۹۷، به تصویرسازی کتاب کودک روی آورد. زمینه فعالیت او گسترده است. اونگرر در زمینه‌هایی هم‌چون طنز سیاسی، انیمیشن، کاریکاتور، پوستر و تصویرسازی کتاب‌های کودک فعالیت داشته است. او در ارائه تصاویر، زبانی طنزآمیز و در عین حال زیرکانه برمی‌گزیند و آثاری سرشار از رنگ و جزئیات حیرت‌آور، با طراحی‌های دقیق، ملایم و فرم‌های ساختگی ارائه می‌دهد.

اونگرر در تصویرسازی قصه‌های سنتی و افسانه‌ها و کتاب‌های کلاسیک کودکان، برای اعتراض به ضعف و حماقت بشریت، از حیوانات و موجودات عجیب استفاده می‌کند. متن کتاب‌هایش اکثراً پیامی اخلاقی را دربردارد؛ پیامی که با تفکرات اونگرر در هم می‌آمیزد و بیننده را در عین سرخوشی، به فکر فرو می‌برد. از کتاب‌های کودک دهه ۶۰ و ۷۰ اونگرر، می‌توان به کتاب‌های شاخصی چون سه دزد، مرد مهتابی، غول زارالد، ژان پسرک ماه‌نشین، جانور آقای راسین و هیچ بوسی به مامان اشاره کرد.

اونگرر بیان گرافیکی را بیشتر می‌پسندد و در بیشتر کارهایش این دید را اعمال می‌کند. به عنوان مثال در کتاب سه دزد، او با رنگ‌های محدود و تخت، به بازی با سطوح می‌پردازد و اثری بدیع خلق می‌کند. کتاب غول زارالد یکی از موفق‌ترین و بهترین نمونه‌ها برای پی بردن به خلاقیت اونگرر است. این کتاب، داستان دخترک کوچکی به نام زارالد است که برای راحت شدن از شر غول‌های آدم‌خوار، چاره‌ای می‌اندیشد و تصمیم می‌گیرد برای آنها غذاهای خوشمزه ببزد و سیرشان نگه دارد و بدین ترتیب، امنیت را برای دیگران به ارمغان می‌آورد. اونگرر داستان را تا ازدواج زارالد با یکی از غول‌ها پیش می‌برد. در تصویر آخر کتاب، زندگی آرام آن‌ها به تصویر درآمده و فرزندان و پدر و مادر، به دور کودک جدید حلقه زده‌اند. طنز تلخ اونگرر این‌جا پدیدار می‌شود. کودکی که پشت به بیننده قرار دارد، کارد و چنگالی در دست دارد. گویی به کودکِ نو رسیده چنین می‌گوید: تو نمی‌توانی از تقدیر خانوادگی ما فرار کنی. گرچه فضای شادی تصویر شده، تصویر آخر گویی سرآغاز ماجراهای بد و تکرار گذشته‌هاست.

اونگر در
تصویرسازی
قصه‌های سنتی
و افسانه‌ها و
کتاب‌های کلاسیک
کودکان، برای
اعتراض به ضعف
و حماقت بشریت،
از حیوانات و
موجودات عجیب
استفاده می‌کند.
متن کتاب‌هایش
اکثراً پیامی اخلاقی را
دربردارد؛ پیامی که
با تفکرات اونگر
در هم می‌آمیزد و
بیننده را در عین
سرخوشی، به فکر
فرو می‌برد

در اکثر کتاب‌های اونگر، تصاویر با کادربندی‌های متفاوت ارائه می‌شوند. تصاویر به این کادرها محدود نیست و بهانه‌های تصویری بسیاری، کادرها را به هم می‌زند و از آن خارج می‌شود. استفاده از خطوط کناره نما و شلوغی در تصاویر و دقت در جزئیات، از جمله ویژگی‌های بارز کارهای اونگر است. مجموعه طراحی‌های اونگر در کتابی به نام «کتاب حیوانات تومی اونگر» (۱۹۹۰) جمع‌آوری شده است. در این کتاب، او با یک موضوع واحد، چندین طراحی، اسکیس و طرح‌های کاریکاتوری ارائه داده است. برخی از این طراحی‌ها دستمایه‌ای برای پوسترها و روی جلد کتب بعدی‌اش شده‌اند.

آخرین کتاب اونگر، «زندگی‌نامه عروسک خرسی» است. این کتاب نوشته خود اوست و مقایسه‌ای بین زندگی دهه سی آلمان (زمان رنج و شکنجه یهودیان و شروع جنگ جهانی دوم)، با زندگی آشفته و جسورانه در آمریکای امروز است. این کتاب با کارهای پیشین اونگر، بسیار متفاوت است. متن و تصویر یکدیگر را کامل می‌کنند. کتاب گستره‌ی نظیری از محبت و امید را در بردارد. اونگر در این کتاب، پیام صلح و آرامش را به وضوح نشان می‌دهد. تومی اونگر در زمینه تصویرگری و گرافیک، جوایز بی‌شماری دریافت کرده است. او در سال ۱۹۹۸، جایزه آندرسن را دریافت کرد. این هنرمند بیش از سی هزار طراحی و بالغ بر صدو بیست کتاب تصویرسازی شده با موضوعات اجتماعی، سیاسی، کتاب‌های آواز و شعر و گرافیک محیطی دارد. اونگر بیش از هفتاد کتاب کودک تصویرگری کرده است که به بیش از سی زبان زنده دنیا ترجمه شده‌اند. هیأت داوری جایزه آندرسن، علت انتخاب آثار او را به عنوان آثار برتر، طنز، فانتزی، جسارت و بی‌همتایی اونگر یادآوری کرده است.

منابع:

- Joseph Michael, **Book bird**, No ۱۳۶, No ۳, Fall ۱۹۹۸
- Ungerer Tomi, Die Drei Rauber, Munich, George Ientz, ۱۹۶۷
- Ungerer Tomi, le Geant De zerald, France, L'ecole Des loisirs, ۱۹۹۷
- Ungerer Tomi, **Jean De laune**, France, L'ecole Des loisirs, ۱۹۶۹
- Tomi ungrer's Tierleben Diogenes